

REIAL SOCIETAT ARQUEOLÒGICA TARRACONENSE
FUNDADA EL 1844

BUTLLETÍ ARQUEOLÒGIC

EDITAT DES DEL 1901

TARRAGONA

Època V, any 2005, núm. 27

BUTLLETÍ ARQUEOLÒGIC

REIAL SOCIETAT ARQUEOLÒGICA TARRACONENSE

Director: JORDI LÓPEZ VILAR

Consell de Redacció:

JOAN-VIANNEY Mª ARBELOA, MANEL FUENTES, RAFAEL GABRIEL,
MANEL GÜELL, ELOY HERNÁNDEZ, LLUÍS PIÑOL, JORDI ROVIRA,
JAUME TEIXIDÓ, JOSEP Mª VERGÈS

Amb l'ajut de:

Diputació de Tarragona

Ajuntament de
TARRAGONA

BASF

BASF Española SA

DOW CHEMICAL IBERICA, SL

Port de Tarragona

Autoritat Portuària de Tarragona

ISSN: 1695 - 5862

Dipòsit legal: T. 14 - 1958

Ho edita: Reial Societat Arqueològica Tarraconse. Apartat postal 573. Tarragona
Imprès per Gràfiques DARC, SL, Polígon Industrial, c/ Curtidors, 8 - VALLS (Tarragona) - Any 2005

ÍNDEX ANY 2005

JORDI DILOLI, DAVID BEA, <i>L'urbanisme d'època ibèrica al Baix Ebre: l'assentament de l'assut de Tivenys</i>	5
MOISÉS DÍAZ, JOSEP M. MACIAS, M. IMMACULADA TEIXELL, <i>Intervencions al carrer Sevilla núms. 12-14. Noves dades per l'evolució urbana del "Casc antic" de Tàrraco</i>	47
JORDI LÓPEZ, INMA MESAS, <i>Nous segells de terra sigillata italica amb motius mitològics, procedents de Tarragona</i>	105
MARGARIDA GENERA, RAMON JÁRREGA, <i>Noves dades sobre el mosaics de la vil·la Romana de Barrugat (Bítem, Baix Ebre)</i> . .	111
JAVIER Á. DOMINGO, <i>Similitudes entre los capiteles catalanes y franceses en época paleocristiana y visigoda</i>	131
MATEU RIERA, <i>Excavacions arqueològiques a l'Illa de Cabrera (Illes Balears) recerques sobre la comunitat monàstica de l'antiguitat tardana</i>	175
MONTSERRAT ESTEBAN, <i>Huesos de vaca; yunques de herrero</i> . . .	221

JOAN-HILARI MUÑOZ, <i>El faristol del cor de la Catedral de Tortosa</i>	251
Necrològica. Pere de Palol	263
Necrològica. Eduard Serres	267
Memòria d'activitats de l'any 2005	269
Normes de presentació dels originals	273

NECROLÒGIQUES

PERE DE PALOL

El dia 4 de desembre de l'any 2005 moria a Barcelona el Prof. Pere de Palol i Salellas. Nascut a Girona l'any 1923 va orientar els seus estudis vers l'arqueologia. Va ser director del Museu Arqueològic de Girona i el 1956 va obtenir la càtedra d'arqueologia, epigrafia i numismàtica a la Universitat de Valladolid. Tornà a Catalunya el 1970 com a catedràtic d'arqueologia cristiana i medieval a la Universitat de Barcelona.

La seva obra és molt extensa -més de 280 publicacions- i s'emmarca en un arc cronològic que va des de la prehistòria fins l'època medieval, tot i que el gruix de la seva obra està dedicat a l'arqueologia paleocristiana i altmedieval, de la que era un veritable especialista. Entre les seves obres destaquen *La necrópolis hallstàtica de Agullana* (1958), *Arqueología cristiana de la España romana. Siglos IV-VI* (1967), *Arte hispánico de la época visigoda* (1968), *El tapís de la Creació de la Catedral de Girona* (1986) i *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarraconense mediterrània entre els segles IV i X* (1999), un extens volum co-dirigit amb A. Pladevall.

En reconeixement a la seva tasca investigadora rebé el doctorat *honoris causa* del Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana, així com

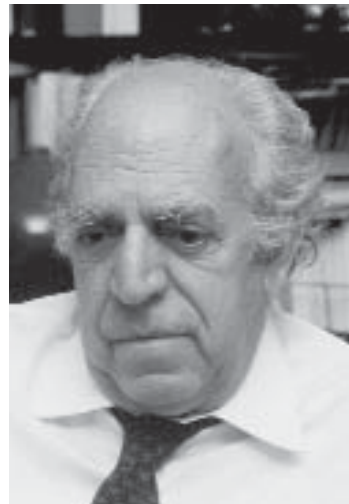

Foto: Arxiu d'El Punt.

els premis Francisco Martorell Peña d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona, la medalla Narcís Monturiol de la Generalitat de Catalunya i el Prix Duseigneur de l'Académie des Inscriptions et Belles Lettres de París.

Era membre del Deutsches Archäologisches Institut, de la Pontificia Accademia Romana di Archeologia, de la Real Academia de la Historia, de l'Institut d'Estudis Catalans, de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi i de la nostra Reial Societat Arqueològica Tarraconense. Va presidir la secció històrico-arqueològica de l'IEC, diverses Reunions d'Arqueologia Cristiana Hispànica i el XIV Congrés Internacional d'Arqueologia Clàssica que se celebrà a la nostra ciutat el 1993.

La seva relació amb Tarragona i amb la Societat Arqueològica fou intensa. Ingressà el 1948 i el 27 de març de 1981 va ser nomenat soci de mèrit. L'any 1951 obtenia l'accésit en la primera edició del premi "Cronista José Mª Pujol" amb el treball *Tarraco hispanovisigoda*, que va ser publicat el 1953 per la RSAT. Els anys següents anaren apareixen alguns breus articles al nostre Butlletí Arqueològic: *Un nuevo fragmento de escultura ornamental hispanovisigoda en Tarragona* (1955), *El pie de altar, de época visigoda, de Santes Creus* (1957), *Nuevos fragmentos de escultura decorativa hispanovisigoda de Tarragona* (1962-63) i *Mn. Serra i Vilaró, excavador de la necrópolis cristiana de Tarragona* (1971-72).

A principis dels anys 70 va dirigir la tesi de Mª Dolores del Amo sobre la necrópolis paleocristiana, que va publicar posteriorment l'Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV amb el títol *Estudio crítico de la necrópolis paleocristiana de Tarragona* (1979, 1981 i 1989). Va participar en l'exposició *Pallium*, redactant algunes de les fitxes del catàleg i també va prologar dos llibres referits específicament a Tàrraco: un volum col·lectiu titulat *Un abocador en el fórum provincial de Tàrraco* (1989) i el meu llibre *Les basíliques paleocristianes del suburbi occidental de Tàrraco. El temple septentrional i el complex martirial de Sant Frutuós* (2006).

Les restes paleocristianes de Tàrraco es fan paleses en moltes obres generals de Pere de Palol, però també en altres articles menors que, publicats lluny d'aquí, són més desconeguts:

"Clunia een romeines Stadt in Tarragona, Spanje", *Antiquity and Survival* III, 1 (1960); "El mausoleo constantiniano de Centcelles,

Tarragona” i “El taller de sarcófagos de Tarragona”, *Corso di Cultura sull'Arte Ravennate e bizantina*. Ravenna, 1961; “Transformaciones urbanas en Hispania durante el Bajo Imperio: los ejemplos de Barcino, Tarraco y Clunia. Trascendencia del modelo en época visigoda: Toledo”, *Felix temporis reparatio. Atti del convegno. Milano, capitale dell'Impero Romano (Milà 1990)*. Milà 1992.

Al llarg de tots aquests anys, el professor Pere de Palol ha estat un exemple de treball i dedicació en pro de l'arqueologia.

JORDI LÓPEZ VILAR